

**واکاوی مهمترین مسائل اجتماعی
شهر رشت**

www.ketab.ir

طرح ملی گفتگوی خانواده؛ تفاهم نامه ای به شماره ۱۶۸۰۸۶ بین انجمن جامعه شناسی ایران و معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری می باشد که در ۵۰ شهر ایران، توسط نمایندگان انجمن اجرا می شود.

سرشناسه	:	سروش، علی، ۱۳۵۳ - نویسنده
عنوان و نام پدیدآور	:	واکاوی مؤثرین مسائل اجتماعی شهر رشت: طرح ملی گفتگوی خانواده/ علی یعقوبی [برای] معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری، انجمن جامعه‌شناسی ایران، دفتر رشت، دشتستان: هامون، ۱۳۹۷.
مشخصات نشر	:	۱۰۰ص: رقم
مشخصات ظاهری	:	مجموعه طرح ملی «تنگ» خانواده - ۱۴
فروست	:	۵۰-۹۵۲۳۶-۲۲ - ۹۷۰ - ۱۵۰۰۰۰ ریال
شابک	:	فیبا
وضعیت فهرست نویسی	:	مسائل اجتماعی -- ایران -- گیلان
موضوع	:	Social problems -- Iran -- Gilan
موضوع	:	مسائل اجتماعی -- ایران -- رشت
موضوع	:	Social problems -- Iran -- Rasht
موضوع	:	ایران، ریاست جمهوری. معاونت امور زنان و خانواده
شناسه افزوده	:	انجمن جامعه‌شناسی ایران. دفتر رشت
شناسه افزوده	:	
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۷ ی۷ آ / ۳ / HN ۶۷۰
رده بندی دیویی	:	۳۶۱/۱۰۹۵۵۲۳۴۲
شماره کتابشناسی ملی	:	۵۵۰۶۵۷۱

مجموعه طرح ملی گفتگوی خانواده- ۱۴

واکاوی مهمترین مسائل اجتماعی
شهر رشت

علی یعقوبی

نویسنده

زمستان ۹۷

۲۰۰ نسخه

۱۵۰۰۰ تومان

چاپ اول

شمارگان

قیمت

نشر هامون

رشت

طراحی هنری

چاپ و صحافی

همه حقوق برای ناشر محفوظ است.

دشتستان - انتشارات هامون نو

www.hamooniran.com

@hamooniran

پیشگفتار

به نام آنکه جان را فکرت آموخت

جامعه ایران، همانند همه جوامعی که در معرض تغییرات اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی قرار گرفته اند، شالوده های زندگی گذشته اش دستخوش تغییر شده است. نظام های ارزشی و هنجاری دیروزش، قدرت و قوام و انتظام بخش پیشین را ندارند. این تغییرات تمایز یافتگی ها و تفاوت های اجتماعی فرهنگی را افزایش داده و در مواردی به تضادها و شکاف های اجتماعی اقتصادی و فرهنگی موجود دامن زده و تعارض ها و شکاف های اجتماعی جدیدی را نیز ایجاد نموده است.

این دگرگونی ها و تعارض ها، به بیابادی ترین و دیرپاترین نهاد اجتماعی، یعنی نهاد خانواده هم آثاری داشته است. ساختار قدرت و روابط درونی و بیرونی خانواده را تحت تاثیر قرار داده است به همین دلیل امروز در بسیاری از خانواده ها با مسائل و مشکلات فراوانی روبرو هستیم که ترینش این است که در نظام تقسیم کار جنسیتی و والد-فرزندی در روز و در شب، خانه، ایهام هایی ایجاد شده است؛ و این ایهام های نقشی، در روابط اعضای خانواده اختلال ایجاد کرده است، به طوری که در مواردی؛ افراد انتظارات و توقعات یکدیگر را درک نمی کنند و از برقراری یک رابطه انسانی سازنده و مبتنی بر اعتماد ناتوانند؛ و اینها همه کیفیت زندگی اعضای خانواده را کاهش داده و موجب اختلال کارکردی هم شده است و در مواردی گسیختگی خانوار را در پی داشته است.

تفاوت ها، تعارض ها و شکاف هایی که در شرایط جدید و در اثر دگرگونی های اجتماعی و فرهنگی ایجاد شده است، لازم است به خوبی فهمیده شوند؛ صورت های عادی آنها که از اقتضائات جامعه جدید است به رسمیت

شناخته شود و اگر پیامدهای نامطلوبی دارند برای کاهش آنها چاره اندیشی شود. و اگر پدیده های غیر ضرور و قابل اجتنابی هستند برای کاهش آنها چاره اندیشی و اقدام شود. این کار مستلزم یک گفتگوی همه جانبه و فراگیر درون جامعه، درباره این مسائل و موضوعات است. گفتگویی که در مرحله اول صاحب نظران، فعالان مدنی و مدیران اجرایی و در مرحله دوم همه آحاد جامعه را در برگیرد.

با توجه به اینکه خانواده مهمترین و تاثیر گذارترین واحد اجتماعی است که کیفیت روابط و تعاملات درون آن، بر کیفیت کنش های اجتماعی و انسانی اعضا در بیرون از خانه هم اثر گذار است، این گفتگو می تواند با محوریت مسائل خانوادگی آغاز شود تا از خلال گفتگو درباره این واحد حیاتی اجتماعی، ظرفیت های برای دامن زدن به گفتگوهای هم گرایانه دارد. مهارت های گفتگو بر روی دست های درگیر در این گفتگو، و به تبع آن در سایر گروه های اجتماعی، افزایش یابد و در عین حال، از خلال این گفتگوها فهم مشترکی از مسائل و مشکلات نهاد خانواده و راه های کاهش آنها ایجاد شود و در درون جامعه منتشر شود.

بر مبنای مقدمه تحلیلی که در بالا بدان اشاره شد انجمن جامعه شناسی ایران، «طرح ملی گفتگوی خانواده» را که به ابتکار معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری آغاز شده بود، اقدام بسیار مثبت و ارزنده ارزیابی می کند. به همین دلیل هیات مدیره انجمن پیش نهاد معاونت برای همکاری در اجرای این طرح را پذیرفت و بر اساس نهادیم، راهی که بین دو طرف امضا شد انجمن مسوولیت همکاری در اجرای این طرح، سطح ملی را پذیرفت و با استفاده از همه ظرفیت های دفاتر انجمن و اجتماع علمی جامعه شناسی در سراسر کشور، به اجرای این طرح همت گماشت. بر اساس برنامه توافق شده، قرار است در مراکز استان ها و برخی از شهر ها، مدیران دفاتر انجمن جامعه شناسی ایران (و در جاهایی که انجمن دفتر ندارد، یکی از دانش آموختگان علوم اجتماعی)، مسوولیت تسهیلگری برای برگزاری این گفتگوها را به عهده بگیرند این تسهیلگران با همکاری مدیران

امور زنان و خانواده استان ها، از صاحب نظران و دانشگاهیان محلی، فعالان حوزه مدنی، رسانه ای و سازمان های مردم نهاده و مدیران اجرایی دعوت می کنند تا در نشست به گفتگو درباره مسائل خانواده و دشواری های برآمده از تفاوت ها و اختلافات نسلی در آن منطقه بپردازند. در این نشست مهمترین مسائل و چالش ها مشخص می شوند و درباره راه های مواجهه با آنها چاره اندیشی می نمود.

اجرای این طرح چندپایه مثبت در بر دارد که به شرح زیر به آنها اشاره می شود: به نوبت گفتمان ضرورت گفتگو درباره مسائل و مشکلات جامعه ایران و تلاش برای رسیدن به اجماع های برآمده از گفتگو کمک می کند. در سطح ستاد شبکه ای از نخبگان را در ارتباط با یکی از موضوعات حیاتی جامعه ایران، یعنی ازدواج و تناسبات نسلی، شناسایی و فعال می کند. تمرینی برای تعامل و همکاری جریان های مختلف فکری و گروه های مختلف اجتماعی است.

تعامل و همکاری صاحب نظران دانشگاهی، فعالان حوزه عمومی و جامعه مدنی و رسانه ای، و مدیران دستگاه های اجرایی راه که برای حل مسائل امروز جامعه ایران بسیار ضروری است، تمرین و تسهیل می شود. اجتماع علمی جامعه شناسی و علوم اجتماعی و شبکه انجمن جامعه شناسی ایران را در سطح کشور فعال می کند و ارتباط جامعه شناسان مناطق مختلف با انجمن را تقویت می کند.

زمینه ای برای بردن دانش اجتماعی به سمت جنبه های کاربردی، تمرکز بر مسائل بومی و منطقه ای است، و مجموعه ای ارزشمند از انجمن اجتماعی در ارتباط با مسائل محلی و منطقه ای ایجاد می کند که هم ارزش علمی و علمی دارد و هم ارزش کاربردی.

برای تسهیل در بهر مندی دیگران از دستاوردهای این طرح، قرار شد اطلاعات و گزارش های مربوط به اجرای این طرح به صورت شفاف و به هنگام در سایت انجمن جامعه شناسی ایران منتشر شود.

به همین دلیل صفحه مخصوص این طرح با آدرس: <http://www.isa.org.ir>

ایجاد شده است. همچنین بنا شد برای هر شهر گزارش های جداگانه ای از کیفیت اجرا و یافته ها و دستاوردهای این گفتگو آماده گردد و نسخه های کاغذی و الکترونیکی آنها منتشر شود تا این تجربه و دستاوردهای علمی و عملی آن در هر منطقه ثبت و ضبط شود و در دسترس همگان باشد کتاب حاضر، یکی از این گزارش ها است که امیدوارم مورد توجه علاقمندان و کنشگران علمی و اجتماعی قرار گیرد.

در پایان لازم است از طرف هیات مدیره انجمن جامعه شناسی ایران، از سرکار خانم دکتر معصومه ابتکار و همکاران محترم شان در معاونت زنان و خانواده ریاست جمهوری، به خاطر تصمیم به اجرای این طرح ارزنده با همکاری انجمن جامعه شناسی ایران قدرشناسی کنم. همچنین، از دوست و همکار ارجمند جناب آقای دکتر سیامک زندرضوی، عضو هیات مدیره و مدیر کمیته نظارت بر انجمن جامعه شناسی ایران صمیمانه سپاسگزاری می کنم که با عشق و علاقه مردم مدارانه و با مهارت برآمده از دانش و تجربه طولانی کار در حوزه عمومی، بر هیچ چشمداشتی مسؤولیت مدیریت و اجرای این طرح را در سراسر کشور به عهده گرفت و به بهترین شکل ممکن به انجام رساند. از همه مدیران دفاتر انجمن و نمایندگان انجمن در اجرای این طرح که اهتمام ویژه ای برای اجرای خوب و درست آن در شهر های خود داشتند و گزارش های اجرا و یافته های آن را آماده کردند قدر دانی می کنم. امید است این تجربه، به اهداف و کار کردهایی که در بالا به آن اشاره شد برسد؛ و سرمایه اجتماعی درونی و بیرونی ارزشمند برای انجمن جامعه شناسی ایران، دفاتر آن و نیز همکاران عزیز محری علی - فراهم آورد؛ و به اشاعه و انتشار دانش و بینش جامعه شناختی در حوزة عمومی و دستگاه های مدیریتی و اجرایی، کمک کند و در نهایت برای حل مسائل و مشکلات جامعه و بهبود زندگی مردم دستاوردی داشته باشد.

سیدحسین سراج زاده

رئیس انجمن جامعه شناسی ایران

دی ماه ۱۳۹۷